

РЕШЕНИЕ

№ 407

гр. София, 30.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на двадесет и осми март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ася Събева

Членове: Кристина Филипова
Даниела Христова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Кристина Филипова Въззивно гражданско дело № 20221000503314 по описа за 2022 година

С решение № 262747 от 18.08.2022 г. по гр. д. № 8488/2018 г., СГС, I-24 с-в, осъжда ЗД "Бул Инс" АД, да заплати на Б. Ш. М. и А. А. Е. на основание чл. 432, ал. 1 КЗ сумите от по 100 000 лв., представляващи обезщетения за неимуществени вреди от смъртта на детето им А. А. Е., настъпила при ПТП на 12.08.2017 г., ведно със законната лихва от 12.04.2018 г. до окончателното плащане, като ОТХВЪРЛЯ исковете за сумата над 100 000 лв. до предявения размер от 200 000 лв.

Срещу решението в отхвърлителната част е постъпила въззивна жалба от Б. Ш. М. и А. А. Е.. Поддържа се, че размерът на обезщетението не е определен правилно с оглед изключително тежките последици за родителите от загубата на тримесечното им бебе, както и че не е спазен принципа за справедливост и не са съобразени застрахователните лимити. Отделно от това, се твърди, че неправилно е определен принос от 1/3 поради неизползване на обезопасително детско кошче. От една страна счита, че установените травми на бебето доказват, че то е било фиксирано в съответно кошче за пътуване. От друга страна се позовават на решение № 44 от 23.06.2020 г. по т.д. № 1879/19 г., I ТО, ВКС, според което задължението да се

превозват малолетни пътници с поставен колан е за водача, поради което родителите в случая не са съпричинили вредния резултат. Претендира да се отмени решението в обжалваната част и да се уважи иска до пълния предявен размер от 200 000 лв. за всеки ищец, като се присъдят разноски.

Срещу решението в осъдителната част, над сумите от 50 000 лв. е постъпила въззивна жалба от ЗД „Бул Инс“ АД. Считат определеният от съда размер за завишен, а приноса - за занижен (намират същия за подходящ в размер на $\frac{1}{2}$, а не $\frac{1}{3}$). Твърди, че мораторната лихва не е правилно присъдена, тъй като ищите не са посочили банкова сметка и така са изпаднали в забава на кредитора. Моли да се отмени решението в обжалваната част като се присъдят разноски.

В писмен отговор ищите оспорват жалбата на застрахователя.

Въззивните жалби са подадени в срок, срещу валидно и допустимо съдебно решение, преценено като такова в съответствие с чл. 269 ГПК.

Софийски апелативен съд при преценка на доводите на страните и доказателствата по делото намира следното:

Предявени са искове с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ.

Ищите Б. Ш. М. и А. А. Е. твърдят, че на 12.08.2017 г. пътували в лек автомобил – първата на задна лява седалка, вторият – на предна дясна. По вина на водач, чиято гражданска отговорност била застрахована при ответното дружество, настъпил инцидент, при който тримесечното бебе на ищите, което пътувало в детско столче по средата на задната седалка, получило тежка мозъчна травма и на 01.09.2017 г. починало. Ищите сочат, че четири години очаквали да им се роди дете и загубата му се отразила изключително и непоносимо тежко и на двамата, като шокът бил непреодолим. За претърпените болки и страдания претендират от застрахователя обезщетение в размер на 200 000 лв. за всеки от тях, ведно със законната лихва от 12.04.2018 г. до окончателното изплащане на сумата, както и разноски.

Ответникът ЗД "Бул Инс" АД оспорва наличието на застрахователно правоотношение, вината на водача, механизма на ПТП, размера на обезщетенията, като въвежда и възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалото бебе, като твърди, че то не е било в специално кошче за пътуване в автомобил.

От събраните доказателства, преценени в съответствие с доводите на страните във въззивното производство, се установява следната фактическа обстановка:

Пред настоящата инстанция застрахователното правоотношение и настъпването на ПТП не са спорни. Няма разногласие и относно факта, че ишците са родители на загиналото бебе (на три месеца и половина). Не се спори (и от влязла в сила присъда по НОХД № 154/2018 г., ОС Силистра, се установява), че признат за виновен е водачът на другото превозно средство – Т. И., който е нарушил чл. 50, ал. 1 от ЗДвП, чл. 36, ал. 1 от ЗДвП, и причинил смъртта на детето и тежки телесни повреди на ищцата М., изразяващи се в постоянно общо разстройство на здравето, опасно за живота (сътресение на мозъка, изразено в посттравматична церебрастения с изяви на посттравматична епилепсия) и обезобразяване на лицето.

Разпитаната Г. М. А., майка на ищеца, разказва, че ищцата имала медицински проблем и трудно е забременявала, а когато детето се родило двамата с ищеца били много щастливи. След загубата не искала да ходи на гроба на детето, била агресивна. И двамата ищци за определен период ползвали успокоителни. Ищецът имал карцином, предстояло му лечение, но работел два дни в седмицата, за разлика от ищцата, която отказала и да посещава курс по английски език, на който я записали. Ишците имат новородено дете.

От заключението на КСМАТЕ, е видно че л.а. „Рено Лагуна“ се е движел със скорост от 86, 69 км/ч, а л.а. „Опел Астра“ (в който е пътувало бебето) - с 55, 68 км/ч. Травматичните увреждания на детето са били локализирани в дясната слепоочна област на главата, а контузии по тялото надолу от шията не са установени. Посочено е, че пожарът след удара се е развил за около 4-5 минути, за което време е било възможно детето да се извади от столчето. Общият извод е, че детето е било поставено неподвижно в детско столче, без възможност за миграция. Дадено е и становище по въпроса дали при такъв удар като процесния може черепно-мозъчната травма на детето да се получи от притискане в самото столче, като е отговорено, че не би била получена черепно-мозъчна травма. В съдебно заседание вещото лице невролог твърди, че няма съмнение, че кошчето на бебето е поставено правилно.

Назначената поради оспорване тройна СМЕ е дала заключение, че най-вероятно травмите по главата на детето са получени при свободно инерционно движение на главата и тялото му в посока напред, надясно и нагоре, и съприкосновение с твърди елементи на автомобилното купе. Според този състав на СМЕ увредите нямаше да бъдат получени, ако детето е било поставено в специализирано столче за превоз на деца, обърнато с лице назад по посока на движението и коректно фиксирано, както столчето към седалката, така и детето в столчето. Отразено е, че столчетата са подплатени с меки възглавнички около главата и тялото и ако е поставено правилно няма как описаните травматични увреди да се получат от притискане в самото столче. Вещите лица формират извод, че най-вероятно бебето е било превозвано с кошче за деца, като във всеки случай не е било коректно фиксирано в него или столчето - към седалката (то не е поставено с гръб по посока на движението и няма фиксиране с три или пет точкови колани, което е задължително при превозване на деца до 2 години или до 10 килограма).

При така очертаната фактическа обстановка по спорните въпроси се налагат следните правни изводи:

Както бе посочено по-горе един от спорните въпроси между страните е дали и в каква степен следва да се зачете възражението на застрахователя за принос. Събраните доказателства (съдът кредитира повторната САТЕ, чието заключение приема за по-подробно и съответно на доказателствата по делото) установяват, че тежката черепно-мозъчна травма при бебето е причинена поради това, че същото е пътувало недостатъчно обезопасено – поради нескрепяване на тялото към детското кошче, и/или поради неправилно фиксиране на кошчето към седалката на автомобила. Отхвърлено от експертите е предположението, че травмата е можела да се получи поради притискане в самото столче. При тези изводи въззивният съд (в унисон и с наказателните състави, разгледали углавната отговорност на водача – вж. л. 112) приема, че за настъпването на инцидента принос (поради нарушение на чл. 137б ЗДвП) от водача, управлявал автомобила, в който е пътувало загиналото дете, е налице. От значение в случая обаче е обстоятелството, че принос за фаталния инцидент е осъществен от страна на родителите-ищци, които не са осъществили достатъчен родителски надзор за да проконтролират дали малолетното дете е пътувало в съответствие с изискванията за безопасност. И в двата случая съпричиняването не е поставено в зависимост

от вината нито на малолетното дете, нито на отговарящите за неговото безопасно транспортиране (родители, водач), то е обусловено от неспазване на общо установените правила, които гарантират сигурността при превоз на пътниците. В случая не може да се приложи практиката на ВКС, на която се позовават ищците, тъй като същата е относима към друга фактическа обстановка, а именно – липса на принос от пострадало дете за настъпилите вреди, когато те са получени при противоправно поведение на негов родител – водач на МПС. В настоящият случай признат за виновен за процесното ПТП е водачът на другото превозно средство, поради което преценката и съпоставката на поведението, така както е предписано в решение № 44 от 23.06.2020 г. по т.д. № 1879/19 г., I ТО, ВКС, не може да промени формираните по-горе аргументи.

Относима е и практиката ВКС (решение № 88 от 12.09.1962 г. по гр. д. № 83/1962 г., ОСГК на ВС), според която чл. 51, ал. 2 ЗЗД намира приложение и в случаите, когато пострадалото при злополуката малолетно или непълнолетно дете е допринесло за настъпването на вредоносния резултат поради неупражнения върху него надзор от родителите му. Отнесено към настоящия спор соченото налага извода, че необезопасяването на детето, съобразно разпоредбите на чл. 137б ЗДвП, е бездействие, което е в пряка причинна връзка с настъпилите тежки увреждания в областта на главата – черепно-мозъчна травма, с последвал фаталния изход. Налице е принос по чл. 51, ал. 2 ЗЗД, който се дължи на неправомерно поведение и липса на упражнен надзор от родителите. Решаващо в случая е обективното наличие на причинна връзка между неправомерното поведение (на увредения или на отговорните за него лица) и вредоносния резултат (ППВС № 17/1963 г. на ВС).

Подобен на настоящия казус е разгледан и в определение № 137 от 10.03.2020 г. по т. д. № 1107/2019 г., Т. К., II Т. О. на ВКС, където е прието, че принос от майката, пътник в автомобила заедно със загиналото дете, е налице и същият е в размер на 40 %. (В този случай загиналото дете изобщо не е било поставено в обезопасителна система). В настоящият случай (при отчитане на факта, че бебето е пътувало в столче, но то не е било здраво скрепено по начин, който осигурява неподвижно придържане към седалката и ограничаване на свободното движение в купето), апелативната инстанция

приема, че 1/3 съпричиняване е подходящо определен размер. За този извод съдът съпоставя поведението на виновния водач, който с влязла в сила присъда е признат за виновен за нарушаване на чл. 50, ал. 1, чл. 16, ал. 1, т. 1 и чл. 36, ал. 1 ЗДвП. Възраженията на страните относно размера на приноса в тази насока следва да бъдат отхвърлени.

За пълнота следва да се посочи, че съдът не възприема развитото в защитната теза (в хода по същество) съображение, че детето при правилно поставено закопчаване на коланите е щяло да изгори в автомобила, респ. че родителите му, поради тежки черепно-мозъчни травми, не са могли да го изведат от купето. По делото се установява, че детето е загинало от получената травма в областта на главата, поради което този факт трябва да бъде преценяван от гледна точка на приноса. Няма събрани доказателства дали при ползване на изправна обезопасителна система по чл. 137б ЗДвП, малолетният пътник е щял да остане в автомобила и да стане жертва на разразилия се пожар. Няма данни също така уврежданията на ищците да са били такива, че непосредствено след инцидента те да не са могли да напуснат автомобила – установява се, че същите, макар и с чужда помощ, са излезнали от него, което налага извода, че такава възможност е била налице и за детето (няма спор, че то е било изнесено от колата и фаталният изход е настъпил в болница по-късно).

Настоящият състав след съвкупна преценка на всички събрани доказателства по делото намира, че справедливият размер за обезщетяване на търпените неимуществени вреди е надлежно определен от първоинстанционният съд - по 150 000 лв. на всеки от ищците. За този извод съдът съобрази актуалната съдебна практика по този вид дела в сходни хипотези, застрахователните лимити (които следва да се отчитат редом с всички останали предпоставки), общественно-икономическите условия към момента на настъпване на вредните последици (към 2017 г.). Посоченият размер възлиза на над 320 минимални работни заплати или възнаграждението за над 27 години. Съдът отчита спецификата на случая, а именно, че ищците, макар и в млада възраст, са очаквали продължително появата на това свое дете, много скоро след радостта то да се роди, бебето е загинало при трагични обстоятелства, те са понесли тежко загубата му, имали са необходимост от медикаменти за да стабилизират психичното си състояние, травмата ги е откъснала от обичайните им активности. Съдът кредитира

показанията на свидетелката тъй като тя е достатъчно близък на семейството за да е запознат със здравословното състояние на двамата родители. Според изискванията на съдебната практика, от друга страна следва да се отчете и фактът, че на ишците понастоящем (скоро след трагедията) се е родило друго дете (няма данни за механизма на зачеването му, сочен в хода по същество от процесуалният представител на ишците). Въз основа на казаното и с оглед чл. 52 ЗЗД настоящият състав намира, че присъденото от СГС обезщетение не подлежи на промяна.

По отношение на въпроса, касаещ представяне на банкова сметка от ишците пред застрахователя, и как това рефлектира върху началния момент за начисляване на законна лихва, настоящият състав намира следното:

В чл. 380, ал. 1, изр. 2 КЗ е предвидено, че лицето, което желае да получи застрахователно обезщетение, е длъжно с отправянето до застрахователя на писмена претенция да посочи пълни и точни данни за банкова сметка, по която да се извърши плащане. Неизпълнението на това задължение има за последица забава на кредитора по отношение на плащането, като застрахователят не дължи лихва по чл. 409 КЗ. Последният текст обаче се отнася до различна лихва, а именно лихва за забава върху застрахователно обезщетение, дължимо по договор за имуществено застраховане, а не по договор за застраховка "гражданска отговорност". Това е лихва, която застрахователят дължи не вместо застрахования на трето увредено лице, а която дължи на застрахования на собствено основание - заради собствената си (на застрахователя) забава. Законодателят изрично е предвидил ограничаване на отговорността на застрахователя за лихви при непосочена банкова сметка само при имущественото застраховане и това ограничение не може да бъде прилагано по аналогия за договорите по застраховка "гражданска отговорност".

В практиката на САС е възприето и становището, че изискването за предоставяне на банкова сметка, респ. последиците от непосочване на такава, е приложимо само в производството пред застрахователя, но не и в исковото такова. (Така напр. в Решение № 196 от 23.01.2019 от в.гр.д.№ 3811 по описа за 2018г., САС, 7 с-в).

На последно място - в съдебната практика (напр. решение № 24 от 21.03.2019 г. по т. д. № 22/2019 г. АС Бургас) е визиран и втори аргумент -

когато застрахователят бъде уведомен за настъпилото застрахователно събитие от застрахования, а не от увреденото лице (чл. 429, ал. 3, изр. 2, предл. 1 КЗ), той ще дължи лихвите, които дължи застрахованият, независимо от това, че няма да разполага с банкова сметка на пострадалия, по която да извърши плащането.

С оглед казаното началния момент на лихвата в случая не може да бъде обвързан с представянето на банковата сметка. Лихва е дължима от уведомяването на застрахователя (така в решение № 128 от 4.02.2020 г. по т.д. № 2466/2018 г., ВКС, I ТО, решение № 167 от 30.01.2020 г. по т. д. № 2273/2018 г., Т. К., II Т. О. на ВКС) – в случая от 5.09.2017 г., но поради изричното искане на ищците, тя е присъдена от по-късен момент.

С оглед изложените по-горе доводи, решението следва да се потвърди изцяло, като разноски не се дължат на никоя от двете страни.

Воден от горните мотиви съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 262747 от 18.08.2022 г. по гр. д. № 8488/2018 г., СГС, I-24 с-в, *в частта*, в която се ОСЪЖДА ЗД "Бул Инс" АД, да заплати на Б. Ш. М. и А. А. Е. на основание чл. 432, ал. 1 КЗ сумите над 50 000 лв. до 100 000 лв., представляващи обезщетения за неимуществени вреди от смъртта на детето им А. А. Е., настъпила при ПТП на 12.08.2017 г., ведно със законната лихва от 12.04.2018 г. до окончателното изплащане, както и *в частта*, в която исковете са Отхвърлени над сумите от 100 000 лв. до сумите от 200 000 лв.

В останалата част решението е влязло в сила.

Решението може да се обжалва пред ВКС в месечен срок от съобщението до страните, че е изготвено.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____